

ga znanega obraza. Pač! Tam med vrati gostilnice „zur Sonne“ zagledam znan obraz kletarice, ki je bila nekdanj v Ljubljanski čitalnici. „Ravno prav, žejen sem, tedaj le noter, morda še vrh tega zvem po natakariči za hiše in ljudi, katerih hočem poiskati.“ Od natakariče, ki mi postreže s prav dobrim pivom, zvem, da sem slučajno zašel v kazino, kjer je slovenska govorica strogo prepovedana, — tedaj v jamo levov. Zato se požurim, da izpraznim svoj kozarec, potem pa bežim iz glasovite hiše ter po pojasnilih, katere sem od kletarice dobil, grem najprvo na pošto po pisma, ki so me tu čakala, potem pa proti čitalnici, katero sem pa našel še le, ko mi jo znanec, profesor, na katerega naletim, s prstom pokaže, za kar sem mu še danes hvaležen, ker bi je bil sicer morda še dolgo dolgo iskal.

Čitalnica ali „narodni dom“ je lepo poslopje, in ko bo dodelano, morda najlepše v mestu; le škoda, da ni na večem in bolj očitnem prostoru. Dozdaj je dodelano še le pri tleh, tako, da ima čitalnica v njem majhno sobo in gostilničar nekaj prostorij. Veliko ne manjka, da bo hiša popolnem dodelana, a ker so novci zdaj bele vrane, bil bi odbor, ki se je pri podvzetju največ zanašal na pomoč vseh družih Slovencev, zdaj še zmirom v hudih zadregah, ako bi dva odlična rodoljuba mu ne bila na pomoč. V bralni sobi najdem pri mizi gosp. profesorja Trdino zamaknjene v časnike, katerih je po mizi kakih 15, večidel slovanskih. Po pozdravu in kratkem pomenkovanju se napotim dalje, iskat si v gostilnici Rozmanovi stanišča. Ker sem iz Novega mesta odrinil še le tretji dan, naj častitim bralcem malo obširneje popišem mesto, kakoršno se je meni zdelo.

Znano je, da so pri zadnjih volitvah za mestno starešinstvo narodnjaki propadli in tako je dobilo mesto nemčurskega župana. Ker nemčurji trdijo, da le oni so vneti za napredek v vsakem obziru, zato sem mislil, da bom v Novem mestu našel vse v rajski lepoti, ulice, ceste, trge, vodnjake, tlak, kanale, sploh vse, za kar ima skrbeti mestno starešinstvo. Kako sem se tedaj zavzel, ko stopim v mesto in po nekaterih krajih najdem le pičel sled nekdanjega tlaka, po družih pa celó sledú ne, pač pa očitne dokaze, da si o dežji voda po ulicah stezé in celó struge dela. O žlebih pod strehami tudi ni mnogo govoriti, posebno bolj v kraji mesta ne, in kanal imajo dozda menda samo eden. In vendar je mesto sedež okrajnega glavarstva, okrajne deželne sodnije, vojaške komande, realne gimnazije, stolnega kapiteljna itd. Da je to v vrsti drugo mesto v deželi naši, tega bi po vnanjem nihče ne pričakoval, ne razumel bi celó nemčurjev, na kaj smejo ponosni biti. Da je tudi ponočna svečava bila vsaj ta pot taka, kakor v Ljubljani takrat, kedar mesec v pratiki stoji, temu se po vsem, kar sem v mestu videl, nikakor nisem več čudil.

(Dal. prih.)

Pogled v današnje čase.

Kaj je bolje: beračiti ali krasti?

„Politik“ pripoveduje, da 7. dne t. m. je fajmošter iz K. proti 10. uri zvečer iz Solopiškega (okraja Kutnegorskega na Českem) šel domú. Med potjo se mu pridruži neznan človek, mu spoštljivo poljubi roko in ga vpraša: gospod! kaj je bolje: beračiti ali krasti?

Gospod fajmošter, ki ga ni bila volja, s sumljivim človekom v samoti spuščati se v razgovor in mu odgovarjati na vprašanje, reče mu, naj gré svojo pot. Al on se ne dá odvrniti in začne fajmoštru razkladati, da je vsakako bolje beračiti kakor krasti, in potem prosi fajmoštra, naj sleče suknjo svojo in mu jo dá. V samoti in ponoči napadenemu gospodu ni kazalo dru-

zega nego suknjo sleči in jo potepuhu dati. Al s tem bandit ni bil še zadovoljen. Prosi fajmoštra še za podjopič (vêst), uro in zlato verižico. Fajmošter, ki je videl, s kom ima opraviti, mu tudi to dá. Al ropar tudi še s tem ni bil zadovoljen; prosi fajmoštra še za hlače in škornje, in še le potem, ko se mu je ta „prošnja“ izpolnila, pobegne jo dalje. Popolnoma oropani gospod je moral potem še celo uro dalje v sami srajci domú iti. Do zdaj — pravi „Politik“ — ni še policija zasledila roparja po novi šegi.

Politične stvari.

Govor grofa Hohenwarta

v zbornici poslancev 14. in 17. novembra

o reformi politične uprave.

(Po stenografičnem zapisniku.)

(Konec)

Že zadnjič sem govoril o uredbi deželnih gospósk, a zdaj me pripelje beseda do nižjih uradnih, do eksekutivnih gospósk, in po takem moram ob enem tudi občine (županstva) vzeti kot predmet svojemu obravnavanju. Jaz po vsem mislim, da naše občine ne mogó zadostilno izpolnovati njim naloženih dolžnosti in ne dozdeva se mi potrebno, da bi to dokazoval na dolgo in široko, ker, kakor menim, so ravno v tej točki misli precej edine.

Povdaril bi rad le eno stvar. Gotovo bi se našim občinam delala krivica, ako bi se jim to očitalo. Enake prikazni kakor pri nas so videle se tudi v vseh drugih državah in dozda se ni posrečilo še nobeni večji državi, samoupravo zidati na občine.

Ni nam tedaj treba pričakovati — vsaj ne za bližnji čas — da bi se te dejanske okolnosti kaj izpremenile. A iz tega še nikakor ne morem sklepati, kakor odbor, da bi se namreč oni delokrog, katerega ne more izpolnovati občina, moral sedaj napolnovati z državnimi gospóskami; nasprotno se mi vidi potrebnejše, da se na mesto, občinam v političnem organizmu odmerjeno, mora postaviti sposobnejši zastopnik samouprave, in takega najti se mi ne zdi tako težko, ker je v davkarskem in sodnijskem okraji že starodavna razdelitev, katera bi morebiti z nekaterimi, novejšemu času potrebnimi preuredbami namenu popolnem zadostovala.

Gotovo je čudovita prikazen to, da vlada edinost v nazorih, da naše občine pri svojem omejenem teritorialnem obsegu nimajo dovolj duševnih in financijelnih moči, ustanoviti si primerno samoupravo, a da so navzlic temu se vedno napenjale vse moči, da bi občina postala nositeljica samouprave in bi se jej po umeteljni poti dali oni pogoji, katerih nima. Bolj naravno bi se mi zdelo namestu tega brezvspešnega truda, da bi se občine primerile zahtevam upravnih naprav, in bi se nastopila nasprotna pot ter bi se upravne naprave obstoječim okolnostim ugodno predrugačile. (Dobro! dobro! na desni.)

To je ravno ista pot, katero so nastopile tudi druge države, katera je na pr. Angliji po marsikateri izpodletéli poskušnji grofije, na Pruskem pa okraje dala voliti za nositelje samouprave. Ako bi se tudi pri nas nastopila ta pot, menim, da bi utegnil prevzeti ta nálog davkarski ali sodnijski okraj, in to se mi uvidi tem pripravnejše, ker spada isti okraj ob enem v okrožje najnižje upravne gosposke, zatorej bi se tudi tam enako dali združiti državni in avtonomni organi v eno telo, kakor sem drznil se opomniti to za deželne vlade. Taka sistema bi imela mnogo koristi. Občine bi, ako se ne silijo v to, za kar niso in za kar nimajo sposobnosti,